

SÆDELIGHEDSFEJDEN

KVINDERNE & DMG

DAGENS PLAN

- SRP i dansk?
- Jeres umiddelbare oplevelse af dagens lektie
- Introduktion til sædelighedsfejden + Amalie Skram
- Arbejde med "Forraadt"
- Sædelighedsfejde i dag?

SRP I DANSK?

- Du skal vælge noget, du interesseret dig for! Noget, der er spændende for dig!
- Dansk har meget tilfælles med engelsk hvad angår metode – her kommer det an på det felt , du vil undersøge.
- I har Samf A →
- Samf kan åbne nogle spændende forhold op – dansk kan gå ind i det på en anden måde – hvilken?

SIDEN SIDST!

Religionskritikken i Niels Lyhne og Lykke Per?

De stærke kvinder i Lykke Per

Arv & miljø som mulighed/hindring for realisering?

FORMÅLET I DAG:

- Fokus på periodens kønsdebat

FANG EN MAKKER:

- HVAD VAR DIN UMIDDELBARE FØLELSE, DA DU HAVDE LÆST TEKSTEN? BEGRUND!

HVAD FORBINDER I MED ORDET
"FORRÅDT"?

Fang en ny makker!

OPLÆG OM AMALIE SKRAM

Sylvester, Avelina, Maria

KVINDERNES STILLING I SAMFUNDET

På Brandes program for moderne litteratur stod forholdet mellem kønnene højt på listen under problemer, der skal sættes under debat.

Borgerskabets døtre blev opdraget til et kommende liv som hustruer og mødre → Egenskaber som kyskhed, moderlighed og beskedenhed var i højsædet.

Borgerskabets sønner blev opdraget til et udadrettet og aktivt samfundsliv, så de blev i stand til at forsørge familien.

SÆDELI GHEDSFEJDEN

SÆDELIQHEDSFEJDEN

- Den hede debat om køn og moral rasede i 1880'erne.
- Deltagerne i debatten var hovedsageligt forfattere, kvindesagsforkæmpere og intellektuelle.
- At debatten er blevet kaldt en fejde, skyldes både tonen i debatten, som til tider kunne være ganske rå, og at store litterære kanoner som fx Bjørnstjerne Bjørnson og Georg Brandes blandede sig i en sådan grad, at det udviklede sig til decideret fjendskab.

DEN HERSKENDE SEKSUELLE DOBBELTMORAL

- I 1800-tallet: I princippet hørte sex kun til inden for ægteskabet. Seksuelle forhold uden for ægteskabet var ifølge loven strafbare for begge køn.
- I praksis så man dog ofte igennem fingre med, når mænd havde sex før ægteskabet eller gik til prostituerede. For kvinderne gjaldt forventninger om, at kvinder var kyske og vogtede deres dyd indtil ægteskabet.

DE TO POSITIONER I FEJDEN

Lighedskravet

Fritænkerne

HANDSKEMORALEN – ”LIGHEDSKRAVET”

- 1883: den norske forfatter Bjørnstjerne Bjørnson (1832-1910) udgav teaterstykket *En Hanske*.
- Her fremførte Bjørnson en løsning på den seksuelle dobbeltmoral: Den skulle ikke tolereres. Tværtimod måtte de seksualmoraliske krav strammes op for både mænd og kvinder.
- *Handskemoralen* vandt stor tilslutning i samtiden, og især mange kvinder fra borgerskabet støttede kravet om seksuel ligestilling gennem afholdenhed for begge køn.

HANDSKEMORALEN – ”LIGHEDSKRAVET”

- Kvindesagsforkæmperen Elisabeth Grundtvig (1856-1945) gik ind i debatten i marts 1887. Hun fremsatte sit standpunkt om "det sædelige lighedskrav", der reelt var en gentagelse af Bjørnsons handskemoral.
- Ræsonnementet var, at når de "normale kvinder", dvs. borgerskabets, kunne tøjle den dyriske parringsdrift, så kunne mændene også. Mænd måtte blive som de dydige kulturkvinder og ikke omvendt, lød Elisabeth Grundtvigs slagord.

FRITÆNKERNE

- I de mellemliggende år fra 1883 til 1887 havde diskussionen bølget op og ned. En lille skare af nordiske fritænkere argumenterede i stedet for, at man burde slække på den strenge seksualmoral og tolerere sex før og uden for ægteskabet for både mænd og kvinder.
- Mange anså litteraten Georg Brandes (1842-1927) for at være anfører for den lille, men højrøstede gruppe af fritænkere.

SÆDELIGHEDSFEJDEN OG DET MODERNE GENNEMBRUD

- Selvom sædelighedsfejden var en ophedet debat, fik den ikke nogen håndfaste resultater. De, der førte an i debatten, var ikke altid i trit med den brede befolkning, så der gik mange år, før diskussionen satte sig spor i form af lovændringer eller i det generelle syn på seksualitet, kønsmoral og ligestilling.
- Alligevel er Sædelighedsfejden i historieskrivningen blevet forstået som et af de sociale og kulturelle nybrud, der skete under det moderne gennembrud. Sædelighedsfejden var danmarkshistoriens første offentlige forhandling af seksualmoralen.

”FORRAADT”

Spørgsmål på dagens blok

ER DER "SÆDEDELIGHEDSFEJDE" I DAG?

Er der forskellige forventninger eller "regler" for de forskellige køn i dag?

Kan I genkende holdningerne i debatten?